

Arkivnr: 2018/13528-2

Saksbehandlar: Tor Harald Rødseth

Saksframlegg

Saksgang

Klagenemnda

47/18

11.09.2018

Klage over vedtak om ekspropriasjon av del av gnr 4 bnr 1 i Askøy kommune

Samandrag

Saka gjeld klage på Statens vegvesen sitt vedtak om ekspropriasjon av ein eigedom i samband med gjennomføring av Askøypakken. Klagenemnda har tidlegare handsama ei anna klage om ekspropriasjon på same eigedom, også den i samband med gjennomføring av Askøypakken. Årsaka til at saka kjem opp på nytt, er at det har funne stad ei reguleringsendring som medfører at ein større del av eigedomen vert ekspropriert. Ekspropriasjonen gjeld område som er naudsynt for å oppfylle reguleringsplanen. Vegvesenet har heimel i lov for å gjennomføre denne ekspropriasjonen, og fylkesrådmannen rår difor til at klaga ikkje vert teke til følgje.

Klaga inneheld også spørsmål om utsetjande verknad, men vedtak om det har ikkje klagerett, og vil etter det fylkesrådmannen kan sjå i alle høve ikkje ha noko å seie for saka. Det er i klaga også teke opp spørsmål om tomtegrenser og kompensasjon. Det er ikkje opp til klagenemnda å ta stode til dette, men til rettsvesenet ved skjønnsretten.

Økonomi: Ei eventuell utsejing av arbeidet med Askøypakken vil medføre større meirkostnader for fylkeskommunen.

Klima: Inga verknad.

Folkehelse: Den aktuelle vegutbygginga har større positive verknader for trafikktryggleiken langs ei lengre strekning.

Regional planstrategi: Inga verknad.

Forslag til vedtak

Klagenemnda tek ikkje til følgje klage av 14.08.18 frå Harris Advokatfirma AS, på vegne av grunneigar Magne Jostein Strømsnes, over vedtak gjort av SVV 20.06.18 om ekspropriasjon av deler av gnr 4 bnr 1 i Askøy kommune.

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 23.08.2018**Bakgrunn**

Klagenemnda har i brev av 17.08.18 frå Statens vegvesen (SVV) fått oversendt klage av 14.08.18 ('klaga') frå Harris Advokatfirma AS på vegne av grunneigar Magne Jostein Strømsnes ('klagaren') over vedtak gjort av SVV 20.06.18 ('vedtaket'). Klagenemnda er klageinstans.

Vedtaket

Vedtaket lyder slik (fylkesrådmannen si utheving):

Hordaland fylkeskommune ved Statens vegvesen Region vest vedtek å ekspropriere frå grunneigarane og rettshavarane som er oppførte nedanfor, for å få gjennomført vegtiltaket. Heimel for vedtaket er veglova § 50 og fullmakt frå Hordaland fylkeskommune.

Vedtaket gjeld nødvendig grunn og tilhøyrande rettar til anlegg/utbetring, vedlikehald og drift av Fv. 563 Askøypakken, Strømsnes – Hop Fv. 563 i samsvar med reguleringsplan reguleringsendring deler av plan 274, gbnr 4/1, 14, 1094 m.fl., planid 415, som blei godkjent 02.11.2017.

Vedtaket gjeld følgjande eigedom i Askøy kommune.

Gnr	Bnr	Fnr	Snr	Partsstatus	Navn
4	1			Heimelshavar	Magne Jostein Strømsnes

Samstundes vedtek vi etter oreigningsloven § 5 at ein eventuell klage på ekspropriasjonsvedtaket ikkje skal ha utsetjande verknad når det gjeld å krevje ekspropriasjonskjønn samt søknad om samtykke til forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25. Grunngevinga for dette vedtaket er at sidan anleggsarbeidet starta opp i april, har manglande tiltredelse på arealet som er omfatta av planid 415 medført at entreprenøren er tvungen til å arbeide på ein urasjonell måte. Dette skjer grunna at planid 415 legg opp til at ein skal leggje overskotsmassar i dette området, og utan tiltredelse på dette arealet er ein nødt til å køyre vekk massar, eller lagra desse på ueigna plassar. Dette medfører for det første at anleggsarbeidet vil ta lenger tid enn planlagt, med dei store ekstrakostnadene som høyrer til dette. I tillegg blir trafikkavviklinga i området meir utfordrande når entreprenøren må køyre igjennom heile anlegget for å kvitte seg med massar.

Det betyr at den formelle prosessen held fram sjølv om du klagar på vedtaket. Statens vegvesen kan likevel ikkje tiltre eigedomen og starte anleggsarbeidet før vi har fått eit samtykke til forhåndstiltredelse eller eventuelt ei tiltredelseserklæring.

Vi vedtek vidare at avkjørselsreguleringane skal setjast i verk som skildra i den nemnde reguleringsplanen.

Saksopplysningar til vedtaket

Vegtiltaket er Askøypakken, delprosjekt Strømsnes – Hop Fv. 563.

'Askøypakken' er eit prioritert fylkeskommunalt prosjekt med ei kostnadsramme på kr 1 600 mill. Målet med Askøypakken er å styrke vegkapasiteten på trafikkerte vegar på Askøy, betre trafikktryggleiken for alle trafikantgrupper, og å leggje til rette for eit betra kollektivtransporttilbod. Prosjektet består av følgjande tiltaksgrupper:

- Vegutbygging, kr 1 180 mill.
- Kollektivtrafikktiltak, kr 200 mill.
- Andre tiltak, kr 220 mill.

Den aktuelle delen av Askøypakken som denne saka gjeld, er delprosjektet 'Fv. 563 Strømsnes-Hop'. Dette har ei kostnadsramme på kr 301 mill.

Askøypakken har ein eiga nettstad; vegvesen.no/vegprosjekter/askoypakken.

Vegstyremakta er Hordaland fylkeskommune ved Statens vegvesen.

Veglova § 50 1. ledd lyder slik:

Mot vederlag etter skjønn til den det råkar, kan eigedomsinngrep settast i verk etter vedtak av vegstyremakta så langt ho finn at det trengs til bygging, utbetring, vedlikehald og drift av riksveg, fylkesveg eller kommunal veg. Slike eigedomsinngrep kan òg gjelde grunn og rettar til bate for tredjemann så langt det trengs for vegen eller ferdsla på vegen eller for å skaffe tredjemann tilgang til offentlig veg.

Til bate for ein som lyt tola eigedomsinngrep etter første leden, kan vegstyremakta gjere vedtak om at det skal gjerast eigedomsinngrep hjå ein annan eigar eller rettshavar, så framt skaden og ulempe då alt i alt vert monaleg mindre.

I vedtak om eigedomsinngrep kan vegstyremakta heilt eller delvis overlate til skjønnnet å ta avgjerd om kva inngrepet skal gå ut på eller kva omfang det skal ha. Skjønnnet kan då òg gjere vedtak etter andre leden i paragrafen her. Skjønnnet kan fastsette at det ved eigedomsinngrep etter denne paragrafen skal ytast grunn som vederlag for grunn og rettar som blir avstått.

Kongen kan gi føresegner om saksførehavinga etter paragrafen her.

Vedtaket om ekspropriasjon gjeld same gnr og bnr (eigedom) som det påklaga vedtaket om ekspropriasjon for same eigedom, som i sak PS 17/2018, som klagenemnda handsama i møte 10.04.18. Denne saka gjald også ein anna eigedom. Årsaka til at SVV har gjort eit nytt vedtak, som femner om same eigedom, er at reguleringsplanen som femner om den aktuelle eigedomen er endra.

SVV sitt vedtak som låg til grunn for PS 17/2018 lyder som følgjer:

Hordaland fylkeskommune ved Statens vegvesen Region vest vedtek å ekspropriere frå grunneigarane og rettshavarane som er oppførte nedanfor, for å få gjennomført vegtiltaket. Heimel for vedtaket er veglova § 50 og fullmakt frå Hordaland fylkeskommune.

Vedtaket gjeld nødvendig grunn og tilhøyrande rettar til anlegg/utbetring, vedlikehald og drift av Fv. 563 Askøypakken, Strømsnes – Hop Fv. 563 i samsvar med reguleringsplan Fv 563 Strømsnes-Hop, planid.274, som blei godkjend av Askøy kommune 08.03.2012.

Vedtaket gjeld desse eigedommane i Askøy kommune.

Gnr	Bnr	Fnr	Snr	Partsstatus	Navn
4	1			Heimelshavar	Magne Jostein Strømsnes
4	196			Heimelshavar	Magne Jostein Strømsnes.

Vi vedtek vidare at avkjørselsreguleringane skal setjast i verk som skildra i den nemnde reguleringsplanen.

I denne saka gjorde klagenemnda følgjande vedtak i møtet:

Klage av 22.06.17 frå Advokatfirmaet Harris DA, på vegne av Magne Jostein Strømsnes over Statens vegvesen sitt vedtak av 30.05.17 om oreigning av gnr 4/1 og 4/196 i Askøy kommune vert ikkje teke til følgje.

Reguleringsplanen med planid 415 ('415') er ei endring av reguleringsplan med planid 274 ('274').

Av særskild betydning for denne saka er at det i 274 var det lagt opp til ei bruløysing i det aktuelle området, som i 415 er erstatta med ei fylling i sjøen. Denne endringa medfører at ekspropriasjonen av den aktuelle eigedomen er større i 415, som altså er den som gjeld. Den endra, gjeldande reguleringsplanen følgjer vedlagt saka.

Både den opphavelige og den endra reguleringsplanen femner om gnr 4 bnr 1 i Askøy kommune ('eigedomen'), som denne saka gjeld. Klagenemnda handsama i møte 10.04.18 ei tidlegare klage over vedtak om ekspropriasjon av denne eigedomen.

Grunngjeving

I grunngjevinga skildrar SVV fakta i saka slik:

- Eigedomen det blir fatta ekspropriasjonsvedtak for er råka av reguleringsplan planid.415, som blei godkjend av Askøy kommune 02.11.17
- Vegprosjektet går ut på å utbetre eksisterande veg til ein meir moderne standard, som i korte trekk inneber rettare veglinje, færre og betre avkøyrslar, betre sikt etc. I tillegg er etablering av gang- og sykkelveg på strekninga heilt avgjerande for å betre trafikktryggleiken.
- Planid 415 erstatter deler av planid 274. I korte trekk går reguleringsendringa ut på at ein erstattar bruløysinga som var regulert inn i planid 274, med ei fyllingløysing som følgjer av planid 415.
- Partane held framleis på med minnelege forhandlingar, men har førebels ikkje lukkast med å bli einige om ei minneleg løysing.
- Adv. Mjell [på vegne av klagaren] har i merknad til førehandsvarsel om ekspropriasjon, bedt om avklaringar på diverse forhold. Eit av desse forholda er omfanget av ervervet/ekspropriasjonen. Avklaring har blitt gitt i e-post av 19.06.2018.

I tillegg er det opplyst om kjende føresegnar for sakshandsaminga, samt ei føresegn om 'interesseavveging' som ikkje er like kjend, og som her er spesielt relevant:

Ekspropriasjon kan ikkje gjennomførast med mindre det er klart at inngrepet er meir til nytte enn skade, jf. oreigningslova § 2 andre ledd.

Om SVV sine vurderingar heiter det i vedtaksbrevet følgjande:

Vi vurderer det slik at interesseavveginga som blei gjort i samband med at reguleringsplanen blei vedtatt 02.11.2017, framleis gjeld ved dette vedtaket om ekspropriasjon, jf. Oreigningslova § 2.

Saksopplysningar til grunngjevinga

Oreigningslova § 2 andre ledd, lyder slik:

Vedtaket eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast utan det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.

I ekspropriasjonssaker er det ofte denne føresegna ein siktar til med nemninga 'interesseavveging'. Dette gjeld også i SVV sine vurderingar i denne saka.

Klaga

I klaga heiter det m.a følgjande:

Det er nødvendig med ei presisering av hva vedtaket omfatter.

SVV har gjort dette i si vurdering av klaga.

Etter dette opplyser klagaren om kva han legg til grunn av ekspropriasjonsområde og areal, og ber om stadfesting på at det berre vert ekspropriert for bygging av veg og fylling.

Klagaren tek deretter opp spørsmål om eigedomsrett til arealet under dagens bru på staden, og til gnr 4 bnr 16 i Askøy kommune.

Det heiter i klaga deretter følgjande:

Det bestrides at det er behov for erverv av eiendomsrett ut i sjø ut over areal til fyllingsfot. Inkludert i eiendomsretten ligger retten til utfylling / oppføring av kai / flytebrygge utenfor egen eiendom. Strømsnes vil fremdeles eie arealene langs med arealet som Vegvesenet erverver, og må kunne benytte seg av sin utfyllingsrett i sjø utenfor Vegvesenets fylling. Vegvesenet har ikke behov for å erverve denne retten, og vi ber om at ervervet begrenses til det Vegvesenet har behov for.

For øvrig gjøres gjeldende at Strømsnes må sikres rettigheter til området hvor det er innregulert parkeringsplass, og til den innregulerte veien ned til sjøen.

I eposten av 19. juni fremgår avslutningsvis at den innregulerte gangveien skal etableres. Under vårt møte den 9. august ble det imidlertid klarlagt at Statens Vegvesen ikke har tilstrekkelige masser til å opparbeide arealet i så stor grad som vist på reguleringsplanen, og at det ikke er tilstrekkelig med masser for å kunne opparbeide arealet der gangveien er innregulert. Dette medfører i så fall at gnr. 4 bnr. 1 i realiteten mister sin tilkomst til sjøarealene sine ved denne ekspropriasjonen. Dette er i strid med planskildringen. I møtet ble det derfor diskutert mulighetene for at gnr. 4 bnr. 1 kunne få tilgang til sjø ved opparbeidelse av ny avkjørsel fra vei på sørsiden av fyllingen, vis a vis gnr. 4 bnr. 457 og nord for bnr. 676. Vegvesenet ville foreta undersøkelser vedrørende dette, og vi ber om at dette gjøres.

For øvrig påklages vedtaket om at klage på ekspropriasjonsvedtaket ikke skal ha utsettende virkning. Det er nødvendig å få klarhet i alle de forhold som er nevnt i denne klagen, før det kan vedtas forhåndstiltredelse. Vi ber derfor om at klagen får utsettende virkning.

Det tas forbehold om ytterligere klagegrunner når vi har fått klarlagt overnevnte problemstillinger.

Saksopplysninger til klaga

Vedtaket om (ikkje å gje) utsettjande verknad er prosessuelt, og ikkje eit einskildvedtak som kan påklagast. SVV har opplyst til administrasjonen at dei i alle høve ikkje vil gjennomføre ekspropriasjonen innan klagenemnda sitt møte 11.09.18.

Det er såleis avsnitt 1, 2, 3 og 6 i vedtaket som har klagerett og må handamast av klagenemnda.

Fylkesrådmannen minner om at klagenemnda ikkje har mynde til å gjere vedtak om kor eigedomsgrenser går eller kva godtgjersle ein grunneigar skal få som følgje av ekspropriasjon. Denne mynda ligg til rettsvesenet (skjønnsretten).

SVV si vurdering av klaga

SVV peikar i innleiinga av si vurdering av klaga på m.a følgjande:

Det fysiske inngrepet, dvs. traséval, vegbreidde, avkjørslar mv., er fastlagt i reguleringsplanen og kan ikkje påklagast.

Etter dette går SVV i si vurdering gjennom detaljane som gjeld ekspropriasjonsområde og areal, slik klagenemnda ber om. Dei stadfester at ekspropriasjonen gjeld veg og fyllingsutslag.

SVV svarar så på klagenemnda sine anførsler til eiendomsretten til området under dagens bru og til gnr 4 bnr 16 i Askøy kommune.

I vurderinga heiter det vidare følgjande (uthevingane er gjort av SVV):

Advokat Mjell har vist til e-post av 19.06.18, kor Statens vegvesen viser til at storleiken på fyllinga medfører at eiendomsretten som gnr. 4 bnr. 1 i dag har ut i sjøen, må vere ein del av ervervet/ekspropriasjonen.

Advokat Mjell er ueiinig i at dette er tilfelle, og hevdar at eiendomsretten med tilhøyrande utfyllingsrett etc, er i behald på utsida av fyllinga som blir etablert.

Vår vurdering:

[...] Utanfor fyllingsfoten vil djupna fleire stader vere om lag 20 meter jf. djupnedata som følgjer av planskildringa [...]. Vi kan ikkje sjå at det ligg føre rettsleg grunnlag for at eigedomsretten i sjøen strekker seg så langt som dette. Igjen er dette noko som skjønnsretten vil kunne ta stilling til, dersom ein ikkje blir einige om ei løysing.

Parkeringsplass, bruksrett til veg og avkøyrsløysing:

[...]

Vår vurdering

Det er regulert inn parkeringsplassar i fyllingsutslaget som blir liggjande på vestsida av den nye fylkesvegen, men dette er ikkje noko vi kjem til å etablere. Då parkeringsplassen er plassert i fyllingsutslaget, er dette eit areal som Hordaland fylkeskommune må eige for å kunne utføre drift og vedlikehald etc. Om det på eit tidspunkt blir etablert ein parkeringsplass i fyllingsutslaget, må bruken av denne for det første avgrensast på ein slik måte at den ikkje hindrar nødvendig drift og vedlikehald. Vidare må ein slik framtidig bruk t.d. heller ikkje påføre Hordaland fylkeskommune unødvendige utgifter, ved gjennomføring av nødvendige tiltak.

Rettar til desse areala er noko som har vore drøfta under dei minnelege forhandlingane, men partane har fram til no ikkje blitt einige om noko avtale. Også dette er noko skjønnsretten vil kunne ta stilling til, dersom partane ikkje blir einige

SVV stadfester så at dei i denne omgong ikkje vil etablere den regulerte gangvegen. Deretter heiter det i vurderinga følgjande:

Som ein del av minnelege forhandlingar har vi sagt at vi er viljuge til å sjå nærare på moglegheita for ei avkøyrsløysing, slik advokat Mjell er inne på i brevet sitt. Vi vil følgje dette opp i fortsettinga.

SVV si vurdering av klaga vert avslutta med ei ny gjennomgong av spørsmålet om utsetjande verknad.

Fylkesrådmannen si vurdering

Då det er mykje nemnd i dokumenta i saka, vil fylkesrådmannen minne om at eventuelle tvister om eigedomsgrensar og godtgjersle for ekspropriasjon ikkje skal handsamast av klagenemnda, men av rettsvesenet ved skjønnsretten.

Etter det fylkesrådmannen kan sjå, er skilnaden mellom det påklaga vedtaket som blei handsama i PS 17/2018 – som er rettskraftig - og det vedtaket som skal handsamast i denne saka følgjande:

- PS 17/2018 gjaldt i tillegg til eigedomen som denne saka gjeld, også ein annan eigedom (gnr 4 bnr 196 i Askøy kommune).
- Det er i det påklaga vedtaket teke inn at det ikkje skal gjevast utsetjande ('oppsittende virkning').
- Denne saka gjeld reguleringsplan med planid 415, mens PS 17/2018 gjaldt reguleringsplan med planid 274.

Fylkesrådmannen kan ikkje sjå at det er relevant for denne saka at klaga no ikkje omhandlar ein annan eigedom.

Det er som nemnd ikkje klagerett på vedtak om utsetjande verknad, og fylkesrådmannen kan difor ikkje sjå at klagenemnda må handsame dette spørsmålet. I lys av at SVV ikkje vil setje i verk ekspropriasjonen innan klagenemnda sitt møte synast dette i alle høve ikkje relevant for saka.

Fylkesrådmannen merker seg at SVV og grunneigaren har vore i dialog om saka sidan 2015. Fylkesrådmannen finn det positivt at SVV, som følgje av endringa av reguleringsplanen, vil freiste å finne ei avkøyrsløysing for grunneigaren for den delen av eigedomen hans som ikkje vert ekspropriert.

Føremålet med vegprosjektet er som nemnd å dekkje storsamfunnet sitt behov for auka vegkapasitet, tryggare veg og tilhøve for mjuke trafikantar, som følgje av auka trafikk på veggen. I denne konkrete saka har

ein tidlegare voge grunneigaren (klagaren) sine interesser opp mot m.a samfunnet si interesse av dei nemnde føremåla. Ein har kome til at desse omsyna veg tyngre enn klagaren sine interesser. Klagenemnda slutta seg til dette gjennom sitt vedtak i sak 17/2018. Fylkesrådmannen kan ikkje sjå at det er grunnlag for ei ny interesseavveging i samband med dette vegprosjektet, som fylkestinget har vedteke, Askøy kommune regulert, og SVV starta arbeidet med.

Endringa av det konkrete ekspropriasjonsområdet er relevant når det gjeld storleiken på godtgjersla frå SVV. Dette er det rettsvesenet ved skjønnsretten som skal avgjere.

Som kjend tok klagenemnda i PS 17/2018 ikkje til følge klaga over SVV sitt vedtak om å ekspropriere naudsynt grunn på gnr 4 bnr 1 i Askøy kommune. Ekspropriasjonen gjeld framleis det som er vurdert som naudsynt grunn. Dette grunnområdet er no endra på gnr 4 gbnr 1, fordi reguleringsplanen som nemnd er endra. Fylkesrådmannen kan ikkje sjå at det er i strid med veglova § 50, som er heimelen for SVV sitt vedtak.

Som vist har SVV heimel for å setje i verk eigedomsinngrep «så langt ho [vegstyremakta] finn at det trengs til bygging, utbetring, vedlikehald og drift av [...] fylkesveg [...]»¹. Det påklaga vedtaket gjeld som vist slikt eigedomsinngrep så langt det trengs. Vedtaket er såleis, etter det fylkesrådmannen kan sjå, lovleg. At eigedomsinngrepet som følgje av reguleringsplan med planid 415 er annleis enn reguleringsplan med planid 274 endrar ikkje på dette. Fylkesrådmannen finn at gjennomføring av gjeldande reguleringsplan og fullføring av Askøypakken er god grunngeving.

På grunnlag av denne vurderinga rår fylkesrådmannen til at klaga ikkje vert teke til følge.

¹ Utdrag frå veglova § 50 som sitert i sin heilskap tidlegare i i saka.